

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	7Cdo/16/2025
Identifikačné číslo spisu:	1423208371
Dátum vydania rozhodnutia:	26.11.2025
Meno a priezvisko:	JUDr. Peter Brňák
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2025:1423208371.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky vo veci prejednávania dedičstva po poručiťke PhDr. H. D., narodenej XX. C. XXXX, r. č. XXXXXX/XXX, zomrelej XX. X. XXXX, naposledy bytom L., O. XXXX/X, ktorej účastníkom je Ing. E. D., narodený XX. H. XXXX, L., O. XXXX/X, vedenej na Mestskom súde Bratislava IV pod sp. zn. 21D/233/2023, o dovolaní dcéry poručiťky PhDr. Z. C., narodenej XX. O. XXXX, R. E., H. XX, zastúpenej Advokátskou kanceláriou Váľko & Vólný, s.r.o., Bratislava, Porubského 2, IČO: 35916192, v mene ktorej koná advokát a konateľ Mgr. Michal Vólný, LL.M., proti uzneseniu Krajského súdu v Bratislave z 23. augusta 2024 č. k. 4CoD/2/2024-116, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Žiadnemu z účastníkov náhradu trov dovolacieho konania n e p r i z n á v a.

Odôvodnenie

1. Mestský súd Bratislava IV (ďalej len „súd prvej inštancie“) uznesením z 26. februára 2024 sp. zn. 21D/233/2023, Dnot 63/2023L určil všeobecnú cenu majetku po poručiťke, výšku dlhov poručiťky a čistú hodnotu dedičstva bližšie špecifikovanú vo výrokovej časti rozhodnutia, určil notárovi odmenu a náhradu hotových výdavkov a jedinému dedičovi nepriznal nárok na náhradu trov konania. Vo svojom odôvodnení súd prvej inštancie uviedol, že na pojednávaní konanom dňa 26. februára 2024, na ktorom boli zákonní dedičia (syn a dcéra poručiťky) oboznámení s obsahom a formou závetu poručiťky, spísaného dňa 23. júna 2014 vo forme notárskej zápisnice notárkou JUDr. Babetou Bábikovou pod č. N 646/2014, Nz 23722/2014, NCRI 24137/2014 registrovaným v NCRza pod. č. XXXX/XXXX, prítomná dcéra vyhlásila do zápisnice z pojednávania, že závet poručiťky uznáva a súhlasí s dedením podľa závetu. Na základe uvedených skutočností sa jediným dedičom podľa závetu poručiťky stal jej syn.

2. Krajský súd v Bratislave (ďalej len „odvolací súd“) uznesením z 23. augusta 2024 č. k. 4CoD/2/2024-116 odmietol odvolanie PhDr. Z. C..

2.1. Odvolací súd vo svojom odôvodnení uviedol, že v predmetnom dedičskom konaní neboli

odvolateľkou vznesené námietky do právoplatného skončenia dedičského konania, ktoré mohli byť preskúmané súdom, nevznikol dedičský spor, odvolateľka nenamietala relatívnu neplatnosť závetu poručiťky, a preto jej zaniklo procesné právo v zmysle § 194 zákona č. 161/2015 Z. z. Civilný mimosporový poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „CMP“). Podľa odvolacieho súdu bola odvolateľka predvolaná na dedičské konanie, ktorého sa aj zúčastnila. Zo zápisnice o pojednávaní z 26. februára 2024 vyplýva, že deti poručiťky (syn a dcéra) boli oboznámení s tým, že poručiťka zomrela bez zanechania listiny o vydedení, a že by do úvahy prichádzali obaja ako dedičia v prvej dedičskej skupine, čím boli obaja neopomenuteľní dedičia vyrozumení o svojom dedičskom práve. Ďalej odvolací súd uviedol, že odvolateľka po oboznámení sa s obsahom a formou závetu vyhlásila, že závet poručiťky uznáva a súhlasí s dedením podľa neho. Vzhľadom na uvedené, keďže odvolateľka súhlasila s dedením podľa závetu poručiťky, ktorého relatívnu neplatnosť nenamietala, odvolanie PhDr. Z. C. ako neoprávnenej osoby odmietol podľa § 386 písm. b) zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „CSP“). V tejto súvislosti dodal, že ak nastúpi dedenie zo závetu, neopomenuteľní a zákonní dedičia prestávajú byť účastníkmi konania vtedy, ak sa nedovolali neplatnosti závetu.

3. Proti tomuto uzneseniu odvolacieho súdu podala dcéra poručiťky PhDr. Z. C. (ďalej aj ako „dovolateľka“) dovolanie, ktorého prípustnosť vyvodzovala z ustanovenia § 420 písm. f) CSP. Po zopakovaní doterajšieho priebehu konania ako aj svojej odvolacej argumentácie dovolateľka uviedla, že sa odvolací súd nevysporiadal s jej zásadným argumentom, že nebola notárkou ako súdnou komisárkou riadne poučená a upovedomená o svojom dedičskom práve, a to v rozsahu predovšetkým vymedzenom zákonom podľa § 189 CMP, čím jej boli odopreté procesné práva účastníka v dedičskom konaní.

4. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „dovolací súd“ resp. „najvyšší súd“) príslušný na rozhodnutie o dovolaní (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) po preskúmaní, či dovolanie obsahuje zákonom predpísané náležitosti (§ 428 CSP) a či sú splnené podmienky podľa § 429 CSP, v rámci dovolacieho prieskumu predovšetkým skúmal, či dovolanie podala strana sporu, v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP) a dospel k záveru, že dovolanie je potrebné odmietnuť.

5. Podľa § 419 CSP proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa.

6. Podľa § 420 písm. f) CSP dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

6.1. Dovolanie prípustné podľa § 420 možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 CSP).

7. Podľa § 424 CSP dovolanie môže podať strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané.

8. Prípustnosť dovolania má vo všeobecnosti stránku objektívnu a subjektívnu. Objektívna stránka sa nevzťahuje na osobu konkrétneho dovolateľa a zohľadňuje (len) vecný aspekt tohto opravného prostriedku - či smeruje proti rozhodnutiu vykazujúcemu zákonné znaky rozhodnutia, proti ktorému je dovolanie prípustné (§ 419 až § 423 CSP), či bolo podané v zákonom stanovenej lehote (§ 427 CSP) a či spĺňa zákonom vyžadované náležitosti vrátane osobitnej podmienky povinného právneho zastúpenia advokátom v dovolacom konaní (§ 428 a § 429 CSP). Subjektívna stránka prípustnosti dovolania sa naopak viaže na osobu konkrétneho dovolateľa a zohľadňuje osobný aspekt toho, kto podáva dovolanie - či je u neho daný dôvod, ktorý ho oprávňuje podať dovolanie (§ 424 až § 426 CSP). Skúmanie prípustnosti dovolania z hľadiska objektívneho nasleduje až po skúmaní subjektívnej stránky prípustnosti dovolania. Pokiaľ dovolací súd dospeje k záveru, že dovolanie nie je subjektívne prípustné, nepristúpi už k skúmaniu prípustnosti dovolania z objektívneho hľadiska (vrátane naplnenia dôvodov prípustnosti dovolania podľa § 420 a § 421 CSP) a dovolanie ako podané neoprávnenou osobou bez ďalšieho

odmietne.

9. Z obsahu spisu vyplýva, že na pojednávaní v dedičskej veci po poručiteľke konanom dňa 26. februára 2024, po poučení o dedičskom práve oboch detí poručiteľky o tom, že podľa § 473 OZ prichádzali do úvahy ako dedičia v prvej dedičskej skupine, každý z nich v zákonomnom podiele 1-ice k predmetu dedičstva, dovolateľka explicitne vyhlásila, že uznáva závet poručiteľky a súhlasí s dedením podľa závetu. Vzhľadom na uvedené súd prvej inštancie uznesením z 26. februára 2024 č. k. 21D/233/2023-70, Dnot 63/2023L určil všeobecnú cenu majetku, výšku dlhov a čistú hodnotu dedičstva po poručiteľke, kde sa jediným dedičom a účastníkom konania stal syn poručiteľky. Voči uvedenému uzneseniu podala dovolateľka odvolanie, ktoré odvolací súd uznesením odmietol ako podané neoprávnenou osobou z dôvodu, že dovolateľka súhlasila s dedením podľa závetu, ktorého relatívnu neplatnosť nenamietala.

10. Na základe uvedeného dovolací súd konštatuje, že dovolateľka - tým, že explicitne v prebiehajúcom dedičskom konaní uznala závet poručiteľky a súhlasila s dedením podľa neho a teda nenamietala jeho (relatívnu) neplatnosť - stratila postavenie účastníka dedičského konania, čím stratila možnosť podať odvolanie, a ak ho podala, toto bolo odmietnuté, pretože nebola k tomu ex lege oprávnená. Na prípadnú relatívnu neplatnosť právneho úkonu (závetu) súd neprihliada ex offio, ale len na námietku toho, kto je takýmto úkonom dotknutý. To znamená, že sa vyžaduje aktivita účastníka (dediča), pričom jeho pasivita nemôže byť vytýkaná súdu ako nesprávny postup alebo nesprávne rozhodnutie. Ak potom dedič zo zákona nenapadne neplatnosť závetu, nebude vôbec účastníkom prebiehajúceho dedičského konania. Na základe uvedeného potom dovolateľka nebola oprávnená podať ani dovolanie. Inak povedané ani prípadnou zmenou alebo zrušením výroku rozhodnutia odvolacieho súdu by sa pre dovolateľku reálne nedosiahol priaznivejší procesný výsledok.

11. Ak niekto nebol (prestal byť) stranou v konaní pred súdom prvej inštancie a/alebo odvolacím súdom, musí byť tiež (za riadneho chodu vecí a za stavu rešpektovania zásady, že rozhodnutie súdu môže zaväzovať len toho, kto sa konania zúčastnil a v ňom uplatňoval vlastné práva alebo sa bránil požiadavke niekoho iného) vylúčené, aby rozhodnutie mohlo vyznieť či už v jeho neprospech alebo naopak prospech. S ohľadom na vyššie uvedené tak nešlo prisvedčiť dovolateľke v tom, že mala byť účastníčkou konania už v konaniach pred nižšími súdmi. Z uvedeného dôvodu dovolací súd dovolanie PhDr. Z. C. odmietol ako podané neoprávnenou osobou (§ 447 písm. b) CSP). Vzhľadom na rozhodnutie dovolacieho súdu z procesných dôvodov, vecnú správnosť napadnutého rozhodnutia neposudzoval.

12. Najvyšší súd dáva do pozornosti zásadu, ktorá platila už v rímskom práve, podľa ktorej „vigilantibus iura scripta sunt“ t. j. „práva patria len bdelym“ (pozorným, ostražitým, opatrným, starostlivým), teda tým, ktorí sa aktívne zaujímajú o ochranu a výkon svojich práv a ktorí svoje procesné oprávnenia uplatňujú včas a s dostatočnou starostlivosťou a predvídavosťou. Závet je potrebné považovať za platný, kým sa dedič dotknutý týmto závetom jeho neplatnosti nedovolá. Keďže nárok neopomenuteľného dediča je súčasťou jeho dedičského práva, musí ho uplatniť už v rámci konania o prejednaní dedičstva. Pokiaľ potom dovolateľka - po poučení o dedičskom práve oboch detí poručiteľky o tom, že podľa § 473 OZ prichádzali do úvahy ako dedičia v prvej dedičskej skupine, každý z nich v zákonomnom podiele 1-ice k predmetu dedičstva - jasným a určitým spôsobom následne vyhlásila, že uznáva závet poručiteľky a súhlasí s dedením podľa závetu a voči ktorému teda nenamietala (relatívnu) neplatnosť (§ 479 v spojení s § 40a OZ), stratila postavenie účastníka posudzovaného dedičského konania, v dôsledku čoho nebola oprávnená podať proti dedičskému rozhodnutiu odvolanie, ani proti odvolaciemu rozhodnutiu dovolanie.

13. Najvyšší súd rozhodnutie o nároku na náhradu trov konania o dovolaní neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 veta druhá CSP).

14. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.